

การสร้าง อารมณ์ขันในการพูด

นิรัตน์ จรจิตร*

“อารมณ์ขันเปรียบ
ได้กับแสงแดดอัน
อบอุ่นในฤดูหนาว
ที่ทำให้เกิดความ
ชื่นบานและรู้สึก
เป็นกันเอง”

สิ่งหนึ่งที่ช่วยให้นักพูดโดยทั่วไปประสบความสำเร็จในการพูดได้ ก็คือความสามารถในการสร้างอารมณ์ขัน เราจะพบว่านักพูดที่ประสบความสำเร็จ เป็นสนใจของผู้ฟังนั้น ส่วนใหญ่จะมีกลวิธีการพูดให้เกิดอารมณ์ขันได้เป็นอย่างดี ซึ่งทำให้บรรยากาศในการพูดการฟังเป็นกันเอง ร่าเริง ไม่ตึงเครียดเกินไป อารมณ์ขันให้ผลดีทั้งต่อผู้พูดและผู้ฟัง เพราะอารมณ์ขันจะช่วยให้ทุกคนแจ่มใส มีความสุข “อารมณ์ขันเปรียบได้กับแสงแดดอันอบอุ่นในฤดูหนาว ที่ทำให้เกิดความชื่นบานและรู้สึกเป็นกันเอง”

นอกจากที่กล่าวแล้ว อารมณ์ขันจะช่วยให้เกิดความกระปรี้กระเปร่า และในกรณีที่ผู้ฟังมีเจตคติที่ไม่ดีต่อผู้พูด หากผู้พูดสามารถสร้างอารมณ์ขันให้เกิดขึ้นในช่วงแรกของการพูดได้ จะทำให้ผู้ฟังรู้สึกเป็นมิตร มีความพอใจ และเกิดความเป็นกันเองขึ้น ดังนั้นผู้พูดจึงควรศึกษาเรื่องของอารมณ์ขัน สะสมเรื่องขำขันไว้จะได้นำไปใช้สอดแทรกในการพูดได้

ความหมายของอารมณ์ขัน

คำว่า “อารมณ์ขัน” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “humour” มาจากภาษาละตินว่า “humor” ซึ่งหมายถึงของเหลว 4 อย่างในร่างกาย ได้แก่ เลือด เสดด น้ำดีเหลือง และ น้ำดีดำ โดยเชื่อว่าของเหลวเหล่านี้ มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพและสภาพทางอารมณ์ของบุคคล ถ้าในร่างกายมีส่วนผสมของเลือดมากเกินไปจะทำให้มีอารมณ์ร่าเริงเบิกบาน ถ้ามีเสดดมากเกินไปจะทำให้หงอยเหงาเซื่องช้า ถ้ามีน้ำดีเหลืองมากเกินไปจะทำให้ ฉุนเฉียว และหากมีน้ำดีดำมากเกินไปจะทำให้

“คนที่มีอารมณ์ขันมักจะเป็นคนที่ไม่
เคร่งเครียดกับอะไรจนเกินไป”

มีอาการโรคเศร้าต่อมาความหมายของอารมณ์ขัน ไม่ได้หมายถึงของเหลวดังกล่าว แต่มีความหมายต่าง ๆ กันดังนี้

อารมณ์ขัน หมายถึง กิริยาอาการที่กระตุ้นให้เกิดความขบขัน หรือหัวเราะเป็นความสามารถในการรับรู้ ความน่าขบขัน นำหัวเราะ หรือนำเขี่ยหยัน จากการพูด การเขียน หรือพฤติกรรมที่มุ่งหมายจะให้ขบขัน²

อารมณ์ขันหรืออารมณ์สำรวล หมายถึง ความรู้สึกทางอารมณ์ และการหัวเราะเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นได้ง่ายที่สุดของอารมณ์สำรวล³

สรุปได้ว่า อารมณ์ขัน หมายถึง ความรู้สึกที่นึกอยากหัวเราะหรือหัวเราะออกมา แต่การหัวเราะไม่ได้เกิดจากอารมณ์ขันแต่เพียงอย่างเดียว

ลักษณะของอารมณ์ขัน

อารมณ์ขันเป็นสภาวะทางอารมณ์ที่สามารถสังเกตเห็นได้จากพฤติกรรมที่แสดงออก และยังเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพด้วย คนที่มีอารมณ์ขันมักจะเป็นคนที่ไม่เคร่งเครียดกับอะไรจนเกินไป เป็นคนมองโลกในแง่ดี ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) มองอารมณ์ขันในลักษณะที่เป็นกระบวนการผ่อนคลายความเครียดของจิตใจ และความคิดที่เหนื่อยล้าอึดอัด เพราะจะต้องอยู่ในกรอบของความถูกต้อง หรือความยับยั้งชั่งใจ ซึ่งเมื่อคนเรามีอารมณ์ขัน ความเครียดก็จะผ่อนคลายลง เกิดความสนุกสนานชื่นบานมาแทนที่เวลาคนมีอารมณ์ขันจะหัวเราะ สมองทุกส่วนทำงานร่วมกัน และส่งกระแส

ประสานไปยังกล้ามเนื้อทุกแห่งในร่างกาย ต่อมต่าง ๆ ได้รับการกระตุ้นให้ทำงานด้วย เช่น ต่อมน้ำลาย ต่อม น้ำตา ฉะนั้น เวลาคนหัวเราะมาก ๆ บางทีน้ำลายหก หรือน้ำตาไหล และบางครั้งถึงกับไม่อาจกลืนปัสสาวะได้ ผลรวมจากการหัวเราะก็คือ การผ่อนคลายกล้ามเนื้อทั้งปวง จึงเป็นการผ่อนคลายทั้งร่างกายและจิตใจอย่างดี

สำหรับพฤติกรรมของอารมณ์ขั้นนั้น แต่ละบุคคลก็ไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับสิ่งกระตุ้นที่ทำให้เกิดอารมณ์ขั้นว่ามีมากน้อยเพียงใด และลักษณะของแต่ละคนพฤติกรรมที่แสดงออก เช่น ยิ้มที่ดวงตา ยิ้มที่มุมปาก และเมื่อเกิดอารมณ์ขั้นมาก ๆ ก็จะอ้าปากขึ้นแล้วมีเสียงออกมาจากลำคอเรียกว่า หัวเราะ บางคนหัวเราะดัง บางคนหัวเราะค่อยๆ บางคนหัวเราะมีท่าทางประกอบ เรื่องนี้ในคัมภีร์สุโพรตังการ แบ่งระดับพฤติกรรมของอารมณ์ขั้นไว้ 6 ระดับ คือ

1. ลิต การยิ้ม เป็นอาการหัวเราะมีนัยน์ตาเบิกบาน
2. หลิต การแย้ม เป็นการหัวเราะเห็นพินหน้อยหนึ่ง
3. วหลิต เป็นการหัวเราะออกเสียงดัง ๆ
4. อุปลิต เป็นการหัวเราะโคลงใหญ่ โคลงหัวหรือหัวเราะงอหงาย
5. อวหลิต เป็นการหัวเราะลงลูกคอ หรือหัวเราะจนน้ำตาไหล

6. อติหลิต เป็นขั้นสูงสุดของความขบขัน ได้แก่ การหัวเราะจนท้องคัดท้องแข็ง

อาการหัวเราะทั้ง 6 ระดับนี้ ขึ้นอยู่กับบุคคล ซึ่งจัดตามลำดับคือ

1. บุคคลขั้นสูง จะมีเพียงอาการหัวเราะระดับ ลิต และหลิต
2. บุคคลขั้นกลางจะบังเกิดอารมณ์ขั้นในระดั วหลิต และอุปหลิต
3. สามัญชนทั่วไป หัวเราะได้ทุกระดับตั้งแต่ ลิตจนถึงอติหลิต

กล่าวได้ว่า เมื่อมีอารมณ์ขั้นคนจะมีอาการ หัวเราะ แต่พฤติกรรมที่แสดงออกในการหัวเราะมาก น้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับเรื่องที่ทำให้เกิดอารมณ์ขั้น และ ระดับของบุคคลที่สามารถควบคุมอารมณ์ขั้นที่เกิดขึ้น ได้มากน้อยเพียงใดด้วย

สาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์ขั้น

มีนักปราชญ์หลายท่านได้ศึกษาและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์ขั้นไว้ดังนี้ อริสโตเติล (Aristotle) ได้กล่าวถึงสาเหตุของความขบขันว่า ความขบขันเกิดจากความผิดพลาด หรือความผิดปกติพิการ ที่ไม่ก่อให้เกิดผลเป็นความเจ็บปวดหรือความเสียหายต่อบุคคลอื่น เช่น หน้ากากที่ใช้สำหรับแสดงละครตลกที่ก่อให้เกิดความขบขันจะมีลักษณะน่าเกลียดบิดเบี้ยว ผิดรูปไปจากปกติ แต่ปราศจากสาเหตุที่ทำให้เจ็บปวด นอกจากนั้นแล้วอริสโตเติลยังวิเคราะห์สาเหตุของความขบขันอีกว่า เมื่อคนใดกำลังเห็นเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งอยู่ แล้วเหตุการณ์นั้นเปลี่ยนแปลงไปอย่างฉับพลันทันที คนจะเกิดอารมณ์ขั้นขึ้น เช่น ทหารโรมันคนหนึ่งแต่งกายเต็มยศ เดินอย่างองอาจตามถนน คนจะมองอย่างเกรงขาม แต่พอทหารคนนั้นเหยียบเปลือกกล้วยลื่นล้มกันกระแทก ความสง่าผ่าเผยหายไปหมดในฉับพลันทันที จะเกิดความขบขันแล้วหัวเราะขึ้นมา

โทมัส ฮอบบ์ (Thomas Hobbes) กล่าวว่า การทำให้พอใจในตนหรือความพึงพอใจที่ได้รับในฉับพลัน ทำให้เกิดอาการหัวเราะ

คานท์ (Kant) โชเปนฮาว์ (Schopenhauer) และสเปนเซอร์ (Spencer) กล่าวว่า การถูกปลดปล่อย จากภาวะแห่งความขัดแย้ง ความเครียด หรือความผิด

หวังในบางสิ่งบางอย่างทำให้คนหัวเราะ⁹

หลวงวิจิตรวาทการ¹⁰ ได้กล่าวถึงสาเหตุของการเกิดอารมณ์ขัน ดังนี้

1. การแปลกประหลาดผิดธรรมดา (baroque) เช่น การแต่งตัวผิดธรรมดา รูปร่างผิดปกติ และในความผิดปกตินี้ จะต้องไม่เป็นเรื่องที่น่าสังเวชสลดใจ

2. ความขัดแย้ง (contrast) เช่น ความขัดแย้งในระหว่างสิ่งที่ปรากฏกับสิ่งที่จริง เช่น ผู้ชายแต่งตัวผู้หญิง ความขัดกันระหว่างเสียงพูดกับคำพูด หรือความขัดแย้งในลักษณะรูปร่างสูงกับเตี้ย อ้วนกับผอมเดินไปด้วยกัน

3. การกระทำให้ต่ำกว่าปกติ (degradation) เช่น สิ่งที่ดีควรจะงาม ทำให้น่าเกลียด สิ่งที่ดีควรแข็งแรง ทำให้อ่อนแอ เป็นต้น

ม.ล.ดุษฎี พุ่มสวาย¹¹ กล่าวถึงสาเหตุของการเกิดอารมณ์ขันไว้เช่นกัน ดังนี้

1. คนหัวเราะเพราะได้ประสบความสำเร็จร้ายของผู้อื่น แต่เป็นเคราะห์ร้ายที่เขา ๆ

2. การที่เปลี่ยนไปอย่างฉับไว จากที่เราคิดหรือมุ่งหวังไว้ มักเป็นสาเหตุให้เราหัวเราะได้ง่าย ทั้งในเรื่องความคิดและกิริยาท่าทาง

3. การได้อยู่ที่สุขสบาย อาจทำให้เรามีอารมณ์หัวเราะ

จากความเห็นของนักปราชญ์ อารมณ์ขันเกิดขึ้นจากสาเหตุหลายประการ เช่น ความผิดปกติของสิ่งธรรมดา สิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างฉับพลันและคาดไม่ถึง สิ่งที่ขัดแย้งกัน เป็นต้น แสดงว่าอารมณ์ขันเกิดจากสภาพที่ผิดไปจากปกติธรรมดาที่ควรจะเป็น

ทฤษฎีอารมณ์ขัน

ตามแนวคิดของนักปรัชญา จำแนกอารมณ์ขันได้ 3 ทฤษฎี ดังนี้¹²

1. ทฤษฎีเกี่ยวกับความเหนือกว่าและการทำให้ต่ำต้อยลง (superiority and degradation) ทฤษฎีนี้เชื่อว่าผู้ที่หัวเราะนั้นจะอยู่ในตำแหน่งที่เหนือกว่า โดยสิ่งที่นำมาหัวเราะจะอยู่ในตำแหน่งที่ต่ำกว่า นักปรัชญาในกลุ่มนี้ได้แก่

เพลโต (Plato) เชื่อว่า คนเราจะหัวเราะเยาะสิ่งที่เหลวไหลไร้สาระและสิ่งที่ไม่ได้เรื่องไม่ได้ราว

อริสโตเติล (Aristotle) เชื่อว่า ความขบขัน

มาจากความเหลวไหลซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของความน่าขงหรือความผิดพลาด หรือผิดปกติของรูปร่าง

ฟรานซิส เบคอน (Francis Bacon) เป็นนักปรัชญาชาวอังกฤษก็ได้จัดลำดับสิ่งที่น่าหัวเราะอันดับแรกคือ ความผิดปกติของรูปลักษณะ

โทมัส ฮอบบ์ (Thomas Hobbes) นักปรัชญาชาวอังกฤษเช่นกัน เชื่อว่า ความสนุกสนานเป็นสาเหตุของการหัวเราะ และความสนุกสนานนั้นต้องมาจากความรู้สึกที่เหนือกว่าของผู้หัวเราะด้วยเขากล่าวว่า มนุษย์มักจะหัวเราะการกระทำของตนเองที่กระทำไปโดยไม่คาดคิด นอกจากนั้น จะหัวเราะความอ่อนแอของผู้อื่น โดยนำมาเปรียบเทียบกับความสามารถของตน และยังหัวเราะล้อเลียนถึงความโง่งอย่างน่าขันของคนอื่น ซึ่งถ้าสิ่งนั้นเกิดขึ้นกับตัวเองก็จะหัวเราะไม่ออก สรุปแนวคิดของฮอบบ์ก็คือ การหัวเราะจะมาจากความรู้สึกมีชัยในทันทีทันใดเนื่องจากคิดว่าตนอยู่ในตำแหน่งที่เหนือกว่า โดยเปรียบเทียบความบกพร่องต่าง ๆ ของคนอื่นกับลักษณะที่ดีของตน

ส่วน อเล็กซานเดอร์ เบิน (Alexander Bain) นักปรัชญาชาวสกอต ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า คนเราไม่จำเป็นต้องรู้สึกว่าการหัวเราะเหนือกว่าบุคคลที่เราหัวเราะเยาะ และการเยาะเย้ยนั้นไม่จำเป็นจะต้องมีแต่เฉพาะบุคคลเท่านั้น แต่คนเรายังสามารถจะหัวเราะเยาะอุดมการณ์ ความคิด และสถาบันต่าง ๆ ได้ด้วย

2. ทฤษฎีความไปด้วยกันไม่ได้ ความคับข้องใจจากความผิดหวังในสิ่งที่คาดหวังและความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ที่ไปด้วยกันไม่ได้ (incogruity, frustration of expectation and bisociation) ทฤษฎีนี้ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางเช่นเดียวกับทฤษฎีแรก นักปรัชญาในกลุ่มนี้ได้แก่

เซอร์ ฟิลิป ซิดนีย์ (Sir Phillip Sidney) ชาวอังกฤษ มีความเชื่อในหลักความไปด้วยกันไม่ได้ เขาอธิบายว่า การหัวเราะนั้นส่วนใหญ่จะมาจากสิ่งที่ไม่ได้สัดส่วนกับตัวเราและธรรมชาติ

เบส ปาสกาล (Blaise Pascal) ชาวฝรั่งเศส เชื่อในเรื่องความคับข้องใจจากความผิดหวัง เขาอธิบายว่า ไม่มีอะไรที่จะทำให้คนเราหัวเราะได้เท่ากับความไม่เหมือนกันอันน่าประหลาด ระหว่างสิ่งที่เขาคาดหวังกับสิ่งที่เขาพบ

อาเธอร์ โคสต์เลอร์ (Arthur Koestler)

ชาวอังกฤษ เชื่อในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์
ที่ไปด้วยกันไม่ได้ เขาอธิบายว่า ความสัมพันธ์ของ
เหตุการณ์สองเหตุการณ์ คือ การรับรู้สถานการณ์หรือ
เหตุการณ์ในสิ่งที่เป็นไปตามความเคยชิน และสิ่งที่ผิด
ไปจากความเคยชินสองอย่าง โดยแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง
เช่น การลงโทษนักโทษของผู้คุม เมื่อจับได้ว่ากระทำผิด
เหตุการณ์ที่เป็นไปตามความเคยชิน คือ การลงโทษด้วย
การเขียนตี แต่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นการลงโทษสถาน
หนักด้วยการไล่ออกจากคุกอย่างนี้ทำให้เกิดอารมณ์ขันได้

3 ทฤษฎีการผ่อนคลายความเครียด และการ
ปลดปล่อยจากความยับยั้งชั่งใจ (relief of tension and
release from inhibition) ทฤษฎีนี้เห็นว่าอารมณ์ขัน
เป็นกระบวนการผ่อนคลายความเครียด หรือความอัด
อัดใจของมนุษย์ ในภาวะที่อยู่ในกรอบความถูกต้องของ
สังคมและความยับยั้งชั่งใจ เมื่อมนุษย์เกิดอารมณ์ขัน จะ
ทำให้ตนหลุดพ้นจากภาวะดังกล่าว นักปรัชญาในกลุ่มนี้
ได้แก่

ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) เชื่อว่า
การหัวเราะเกิดขึ้นเมื่อพลังทางจิตเป็นอิสระจากความ
เก็บกด หรือความรู้สึกนึกคิดที่ต้องห้าม และมีความเชื่อ
ว่ารากเง้าของความขบขันนั้น มีแนวโน้มเป็นไปในทาง
ก้าวร้าว แต่ความก้าวร้าวที่ถูกเก็บกดอยู่ในภาวะจิตไร้
สำนึก ผสมผสานกับความขี้เล่นซึ่งถูกเก็บกดเอาไว้ตั้ง
แต่ในวัยเด็ก อารมณ์ที่ผสมแล้วนี้กลับเป็นที่ยอมรับใน
สังคม ส่วนพลังจิตซึ่งเคยเก็บกดความก้าวร้าวนั้นก็
ได้รับการปลดปล่อยออกมาในลักษณะของการหัวเราะ
ความเป็นอิสระจากการเก็บกดและทางความคิดนั้น
ทำให้เกิดความรู้สึกปีติอย่างมากจนระบายออกมาในรูป
การหัวเราะอย่างมีความสุข

ทฤษฎี ทั้งสามที่กล่าวแล้ว สามารถนำมาใช้ในการ
การพูดให้เกิดอารมณ์ขันได้เป็นอย่างดีตามแนวทฤษฎีแรก
ถ้าผู้พูดทำให้เห็นว่าตนด้อยกว่าผู้ฟัง กล่าวถึงสิ่งที่ผู้ฟัง
คาดไม่ถึงหรือคิดไปอีกทางหนึ่ง แต่ความจริงแล้วกลับ
มาอีกทางหนึ่ง เช่น “เขาชนะวิ่ง 100 เมตร แต่ชนะแบบ
ไถชน คือตัวชนะอยู่หลัง” และตามทฤษฎีที่สามนั้น
ผู้พูดจะต้องสร้างบรรยากาศให้เป็นกันเองอย่าเคร่งเครียด
หรือกล่าวถึงสิ่งที่คนทั่วไปเก็บกดไว้ไม่กล้าพูด เช่น
“ตอนเด็ก ๆ เมื่อทำเลขผิด ครูเขียนเป็นประจำ ครั้ง
หนึ่งครูทำผิด ผมนี่ก็อยากจะเขียนครูเสียเหลือเกิน”

อย่างไรก็ตามอย่าใช้อารมณ์ขันให้เป็นที่เสียหายแก่ผู้อื่น

ประเภทของอารมณ์ขัน

อารมณ์ขันแบ่งออกได้ 5 ประเภท คือ¹³

1. อารมณ์ขันแบบปัญญาชน
2. อารมณ์ขันแบบชาวบ้าน
3. อารมณ์ขันแบบเล่าเรื่องขำขัน
4. อารมณ์ขันแบบล้อเลียน
5. อารมณ์ขันแบบใช้เฉพาะอาการเคลื่อนไหว

อารมณ์ขันแบบปัญญาชน เป็นอารมณ์ขัน

ประเภทต้อง “ขบ” จึงจะ “ขัน” ซึ่งเป็นอารมณ์ขันที่เกิด
จากลักษณะต่อไปนี้

1 การหักมุม หรือการพลิกความคาด
หมายของผู้ฟัง เป็นการหักมุมตอนจบ ซึ่งทำให้ผู้ฟังเกิด
ความขัน เพราะคาดไม่ถึงว่าเรื่องจะจบลงเช่นนั้น เช่น
“ผมอายุจนไม่รู้จะเอาหน้าไปไว้ที่ไหนดี (หยุด
เว้นระยะอึดใจ) ผมเลยเอาไว้ที่เดิมบนคอผมเอง”

ใหญ่ “ทำไมแม่ซีไม่กล้าเข้าจุฬาลงกรณ์มหา
วิทยาลัย”

เอ็ม “กลัวพระเกี้ยว”

ปึก “โคอะไรมีแต่หาง ไม่มีขา”

ปึก “โคลิเซียม”

ออย “1 รูปี มีค่าเท่าไร”

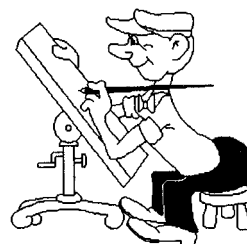
เอด “12 รูเดือน”

ไปร์ “อะไรเอ่ย มีค่าเท่ากับ 3 ฝ”

โฟน “เซเวนอัพครึ่งขวด”

ครู “ไก่อัวละ 30 บาท ซื้อมา 3 ตัว แม้
ค้าคิดเงิน 80 บาท นักเรียนคิดว่าถูก
ไหม?”

นักเรียน “ถูกครับ ถ้ามากกว่านี้ก็แพง”

2 การเปลี่ยนโหวตสำหรับที่รู้จักโดยทั่วไปเสียใหม่ เป็นเชิงล้อเลียน ส่วนโหวตหรือเพลงโคลงกลอน เช่น

“มีเท่าไรร่ ง่ายให้หมดแล้วอดได้”

“อลภา ปรมา โรคยา ความไม่มีลาภ เป็นโรคอันประเสริฐ”

“เราผิดท่านประหารเราชอบ
เราผิดท่านมล้าง คาบนี้ขึ้นสนิม”

“ทุกขโศทุกขฐานทุกขไม่มีสตั้งค์ทุกขจันหัวโต”

“เป็นผู้้น้อยค้อยกัมประนมกร ลำบากไปก่อน
คงตายเมื่อปลายมือ”

“เดินตามหลังผู้ใหญ่หมาไม่กัด” (ผู้ใหญ่)

“ท่านจะหนุ่มสาวอยู่เสมอ ถ้าท่านปฏิบัติตาม
หลัก 3 อ. 1 ก. คือ อาหารดี ออกกำลังกายสม่ำเสมอ
อารมณ์ดี และโกงอายุ”

3 การเล่นคำ ใช้คำคล้องจอง การแยกคำ หรือคำพวน เช่น

“อยู่กับเมียเสียเพื่อน อยู่กับเพื่อนเสียเมีย
แต่ถ้าอยู่กับเมียเพื่อน เสียทั้งเพื่อนเสียทั้งเมีย”
“ยานี้ดี กินแล้วแข็ง แรงไม่มี โรคภัยเบียดเบียน”

“เหม็นไอมารเว็งเว้า วูกา
รูกับกาวเมิงแต่ยา มูไร
ปิดเซ็นจะมูชา เคราตู
เซแต่จะตอบให้ ชีพม้วยมัจฉา”

ปาน “คนไทย จีน แยก ฝรั่งเศส ไปดูหนัง
ด้วยกัน พอออกจากโรงหนัง ทุกคนรู้
เรื่องหมดยกเว้นแขก ถามว่าหนังเรื่อง
นั้นเรื่องอะไร”

ปอ “ขับแหลก” (แขกหลับ)

อารมณ์ขันแบบชาวบ้าน เป็นอารมณ์ขันที่ผู้ฟังเข้าใจได้ง่าย เรียกว่า เป็นตลกชั้นเดียว คือไม่ต้องคิดอะไรมาก เป็นอารมณ์ขันที่เกิดจาก

1 การพูดเกินความจริง เช่น

“ชายคนนั้นชื่อว่า นายอับดุลเกาะห์ แซ่ลิ้ม ณ
อยุธยา”

“พอผมปล่อยลูกปลาที่จับมาได้ลงในสระ ลูก
ปลาก็พูดกับผมว่าเมื่อฉันโตขึ้น คงได้พบกับอีก ในหม้อ
แกงของคุณ”

“เอาไว้พบกันชาติหน้าตอนบ่าย ๆ ก็แล้วกัน”

“เธอแลดูแก่ และเหี่ยวแห้ง จนแรงก็ไม่ทิ้ง”

คนตาบอด ร้องเพลง “มองฟ้ายังเจอะดาว”

คนหูหนวก ร้องเพลง “ได้ยินเสียงแว่ว ดัง
แผ่วมาแต่ไกล ๆ ..”

คนขาด้านร้องเพลง “อย่าหวังว่าฉันจะถูกเขาให้”

คนแขนด้วน ร้องเพลง “ในอ้อมกอดที่ ยินดี
ต้อนรับเธออยู่”

คนจมูกบี้ ร้องเพลง “หอมเอยหอมดอกกระถิน”

2 การพูดแบบสองแง่สองมุม เป็นการพูดชวนให้คิดไปอีกเรื่องหนึ่ง ส่วนใหญ่มักจะล้อแหลมไปในทางหยาบโลน ทั้ง ๆ ที่ไม่ได้หยาบโลน เช่น

กบ “สามลูกกูกหนึ่งห้อย ยานโยน
สองลูกติดอยู่โคน ขั้วตัน
ยามเดินลูกยานโยนกวัดแกว่ง เสมอพอ
เชิญท่านพายคิดค้น ลึ่งน้ำมันไค”

ตี “นาฬิกาตั้งพื้น”

กัว “ขกคางคี ขาวค่างคี

ขววนด้านอยู่ที่ขู่ประตาง หมายถึงอะไร”

ก้อย “ขี้ค่างคก ขี้ค่างคาว
ขววนด้วนอยู่ที่ข้างประตู”

พล “คุณองคค์ มีท้องกับผม”

เจียะ “ใช้ชี ใคร ๆ ก็มีท้อง และมีผมกันทุก
คนยกเว้นคนหัวล้าน”

ภรรยา “ไปราชการจังหวัดระนอง พ่อย่าลิ้มเอา
เสื้อกันฝนไปด้วย”

สามี ยิ้มแล้วบอกว่า “พี่เตรียมพร้อมเสมอ”

เจียบ “ชาญวางตัวให้ดีหน่อยเดี๋ยวจะเสียผู้
ใหญ่”

ชาญ “เสียผู้ใหญ่ไม่เป็นไรขอให้ได้เด็กก็แล้ว
กัน”

3 การพูดแบบสับสน ใช้คำกลับไปกลับมาจนผู้ฟังสับสน ก็อาจเรียกอารมณ์ขันได้เหมือนกัน เช่น

“คุณมีดีหรือเปล่า ผมนะไม่มีดี เพราะดีของ
ผมมันไม่ดีหมดเลยตัดดีออก ผมก็เลยหมดดี กลายเป็น
คนไม่ดี ทั้งที่ผมอยากมีดีเหมือนคุณ”

“อาจารย์ครับ เดี่ยวนี้ผมเป็นอาจารย์ เหมือน
อาจารย์แล้วละครับอาจารย์”

คนภาคกลาง พูดว่า “มีพี่น้อง 3 คน คือ น้อย
หน้อย หนอย”

คนภาคใต้ พูดว่า “มีพี่น้อง 3 คน คือ หน้อย
หนอย น้อย”

คนภาคกลางพูดว่า “เขากินยาผิด เพราะไปกิน
เอายาพิษ”

คนภาคใต้พูดว่า “เขากินยาพิษ เพราะไปกิน
เอายาผิด”

อารมณ์ขันแบบเล่าเรื่องจำขัน เป็น
อารมณ์ขันที่เกิดจากการนำนิทานหรือจำขันมาเล่าแทรก
ประกอบการพูดที่เกี่ยวข้อง เป็นการยกตัวอย่างให้เห็นจริง
เรื่องที่เล่าจึงได้ประโยชน์ ทำให้ผู้ฟังเข้าใจเนื้อหาดีขึ้น
และคลายเครียดด้วย เช่น เรื่องการสื่อความหมาย ตัวอย่าง
แขกเข้าไปซื้อของในร้านจีน

แขก “ซื้อเค็ม”
จีน หยิบน้ำปลามาให้
แขก “ไม่ใช่ เค็ม ๆ นะเค็ม”
จีน หยิบเกลือมาให้
แขก “ไม่ใช่” แล้วชี้ไปที่เข็มเย็บผ้า
จีน “ปักโร้ เค็ม ๆ อยู่ได้ เขาเรียกว่า
เข็ม”

วันหนึ่ง ลุงนางไปซื้อหมากruk จึงไปที่ร้านขาย
หมากruk

คนขาย “ลุงจะซื้ออะไรหรือคะ”
ลุงนาง “ลุงจะซื้อหมากrukสักชุด”
คนขาย “ได้ค่ะ ชุดละ 200 บาท”
ลุงนาง “ลดลงหน่อยซี มันแพงไป”
คนขาย “งั้น 190 บาทขาดตัวคะ”
ลุงนาง “ขาดตัวแล้วจะเล่นอย่างไร เอ้าสอง
ร้อยก็สองร้อย”

อารมณ์ขันแบบล้อเลียน หรือการพูด
เสียดสีประชดประชัน ทำให้เกิดอารมณ์ขันได้ง่าย
เหมือนกัน แต่ควรระมัดระวังอย่าให้เกิดความเสียหายก็
แล้วกัน เช่น

“จังหวัดของเราเป็นเมืองที่มีชื่อเสียงในด้าน
ความสะอาด แมลงวันจึงอพยพมาอยู่เต็มบ้านเต็มเมือง”

“ไม่มีจังหวัดไหนจะมีคำขวัญ (slogan) ได้
เหมาะสมเท่ากับจังหวัดของเรา เพราะจังหวัดของเรามี
คำขวัญว่า โจรเรียกค่าไถ่ ทำสวนไม่ได้ผล คนจนไปทั่ว
ข้าราชการมั่วอบายมุข ประชาทุกข์ถ้วนหน้า”

ข้อเขียนคำกล่าวรายงานของประธานจัดงาน
ต่อประธานในพิธีในวันเปิดสัปดาห์สาธารณะ ฮิวเมอริสท์
เขียนไว้ว่า

“...บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นมงคลฤกษ์แล้ว ขอ
เรียนเชิญท่านประธานทำการเปิดป้าย และถ่ายเป็นปฐม
ฤกษ์ เพื่อเป็นสิริมงคลสืบไป”

“บัน ๆ คำ ๆ เดือนห้าหมื่น
หลับ ๆ ตื่น ๆ เดือนหมื่นห้า
เดินไปเดินมา เดือนห้าพัน
ทำงานทั้งวัน เดือนพันห้า”
“ประโยชน์ของคนหัวล้าน คือเป็นคนแรกที่รู้ว่า

ฝนตก”
“ประโยชน์ของคนตาเหล่ คือเป็นกรรมการคุม
สอบได้ดี”

น้อย “ในโทรทัศน์ คุณเคยเห็นคนตัดถนน ตัด
ผม ตัดผ้า ตัดเค้ก ตัดกระดาษ
และ ตัดสารพัด อะไรที่ไม่เคยเห็นเขา
ตัด”
ตา “โฆษณา”

อารมณ์ขันแบบใช้เฉพาะอาการเคลื่อนไหว
เป็นการสร้างอารมณ์ขันโดยใช้กริยาท่าทางแทนคำพูดเช่น

ชาติ แชนนิติน ตลกเอกของโลก ซึ่งจะทำให้ได้เฉพาะบางคนเท่านั้น ขึ้นอยู่กับบุคลิกลักษณะของแต่ละคน อาจใช้ท่าทางประกอบการพูด เพื่อเรียกเสียงหัวเราะได้ในบางโอกาส แต่ถ้าใช้มากเกินไป อาจกลายเป็นการแสดงจำอวดหรือแสดงตลกไปโดยไม่รู้ตัว

อารมณ์ขันทั้ง 5 ประเภท เหมาะที่จะใช้สอดแทรกในการพูด เพื่อไม่ให้ผู้ฟังเครียดจนเกินไป แต่จะใช้แบบไหนต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับเรื่องและผู้ฟังเป็นสำคัญ

ประโยชน์ของการใช้อารมณ์ขันในการพูด

อารมณ์ขันมีประโยชน์ต่อการพูด ดังนี้

1 ช่วยสร้างบรรยากาศในการพูดให้เป็นกันเอง หากผู้พูดสามารถสร้างอารมณ์ขันได้ จะทำให้บรรยากาศไม่เคร่งเครียด และทำให้ผู้พูดกับผู้ฟังมีความรู้สึกเป็นกันเองเกิดขึ้น

2 ทำให้ผู้ฟังรู้สึกสนุกสนาน และสนใจที่จะติดตามเรื่องที่ผู้พูดจะนำเสนอต่อไป เพราะคนเราชอบอยู่ในที่ที่ตนรู้สึกว่าสบาย

3 ช่วยเพิ่มรสชาติในการพูด อารมณ์ขันเปรียบเสมือนผงชูรสของการพูด หากผู้พูดใส่ให้พอเหมาะ ก็จะทำให้การพูดครั้งนั้นน่าฟังมากขึ้น

4 ช่วยทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย และเรื่องง่ายเป็นเรื่องสนุก ในการพูดหรือการบรรยายที่เป็นวิชาการ ถ้าผู้พูดหาตัวอย่างที่แฝงไว้ด้วยอารมณ์ขัน จะทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกว่าเรื่องที่ฟังไม่ยากเกินไปที่จะทำความเข้าใจได้

5 ช่วยให้ผู้ฟังตื่นตัวอยู่เสมอและตลอดเวลา เรื่องที่พูดแม้จะมีประโยชน์สักปานใด แต่ถ้าผู้ฟังไม่ตั้งใจฟัง ก็หาประโยชน์ไม่ได้ด้วยตนเอง อารมณ์ขันจะช่วยให้ผู้ฟังตื่น และหันมาสนใจ

6 สร้างเจตคติที่ดีให้เกิดขึ้นระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง เมื่อผู้พูดมีอารมณ์ขัน ผู้ฟังก็สนใจ เมื่อผู้ฟังสนใจ ผู้พูดก็มีกำลังใจที่จะพูดต่อไป สุดท้ายผู้พูดก็ประสบความสำเร็จในการพูด ผู้ฟังก็ได้รับประโยชน์จากการฟัง จึงเกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน

อย่างไรก็ตาม แม้อารมณ์ขันจะมีประโยชน์ต่อการพูดมากมาย แต่ถ้าใช้พร่ำเพรื่อไม่เหมาะสม ก็มีโทษได้เช่นกัน

เทคนิคการสร้างอารมณ์ขัน

เชื่อกันว่าอารมณ์ขันนั้น ขึ้นอยู่กับนิสัยของบุคคล คนที่มีอารมณ์ขันจะพูดอะไรก็สามารถที่จะแฝงอารมณ์ขันไว้ได้เสมอ ส่วนคนที่ไม่อารมณ์ขัน แม้เล่าเรื่องซ้ำกันแล้วผู้ฟังก็ไม่รู้ว่าจำมารู้เมื่อผู้เล่าหัวเราะเองนั้นแหละ อย่างไรก็ตาม วิธีที่ดี สำหรับการพูดนั้น

อารมณ์ขัน
เป็นเรื่องที่สะสมได้
ฝึกได้
สร้างได้
ถ้าได้พยายามปฏิบัติ
ทั้ง 10 ประการ

ผู้พูดสามารถที่จะสร้างอารมณ์ขันให้เกิดขึ้นได้ ขอเสนอแนะวิธีการสร้างอารมณ์ขันดังนี้

1 ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เช่น หนังสือประเภทขำขัน และหนังสืออื่น ๆ ที่มีเรื่องเกี่ยวกับอารมณ์ขันแทรกอยู่

2 สนทนาแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้อื่นอยู่เสมอ เพราะในการสนทนาที่ไม่เป็นทางการนั้นมักจะมีเรื่องขำขันอยู่ในวงสนทนาเสมอ

3 ทำตัวเป็นนักฟังที่ดี และหาโอกาสฟังนักพูดที่พูดดีมีอารมณ์ขัน

4 ทำตัวเป็นนักจดบันทึกที่ดี เมื่อทราบเรื่องขำขันมาไม่ว่าจะมาจากการอ่าน การสนทนา การฟัง ต้องรีบจดบันทึกทันที

5 ฝึกหัดเล่าในวงเพื่อนฝูง ถ้าเล่าแล้วเพื่อนไม่มีอารมณ์ขัน ให้พิจารณาหาทางปรับปรุงวิธีการเล่าใหม่

6 จดจำเทคนิควิธีการของผู้อื่นที่ใช้อารมณ์ขันในการพูดได้ดี

7 พยายามมองโลกในแง่ดี และทำตนให้เป็นกันเองกับผู้ฟัง

8 พยายามหัดมองและคิดอะไรในมุมกลับกัน

9 พยายามใช้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นขณะนั้น หรือสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการสร้างอารมณ์ขัน

10 ในครั้งแรก ๆ ของการพูด อาจจะต้องเตรียมเรื่องขำขันไว้ล่วงหน้าว่าเมื่อพูดหรือบรรยายเรื่องนั้น

จะยกตัวอย่างอะไรที่เกี่ยวข้องและมีอารมณ์ขันแทรก

อารมณ์ขันเป็นเรื่องที่สะสมได้ ฝึกได้ สร้างได้ ถ้าได้พยายามปฏิบัติทั้ง 10 ประการที่กล่าวแล้ว

เทคนิคการเล่าเรื่องขำขัน

การเล่าเรื่องขำขัน แม้ผู้เล่าจะเลือกเรื่อง que คิดว่าขำขันแล้วมาเล่า แต่หากขาดเทคนิคการเล่าที่ดี ย่อมทำให้การเล่าเรื่องนั้น ๆ ผู้ฟังไม่ขันตามที่คิดไว้

อารีย์ สหชาติโกสีย์¹⁴ ได้เสนอวิธีแสดงมุขตลกกว่าจะต้องพิจารณา ๕ ๕ ดังนี้

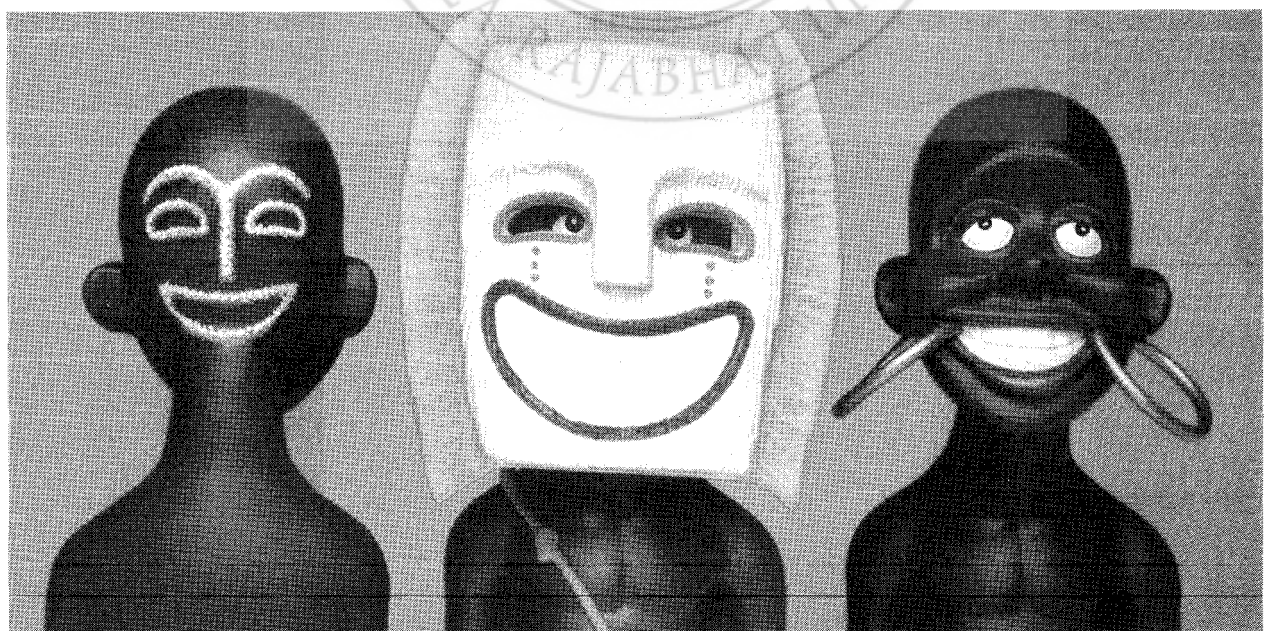
1. ๕ - ๕ ง่า หมายถึง อิริยาบถของผู้พูดที่แสดงท่าทางตลกให้เข้ากับเรื่องที่พูด เพื่อให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ขัน

2. ๕ - ๕ เสียง หมายถึง การใช้เสียงเลียนเสียงบุคคล หรือสัตว์ได้ใกล้เคียงที่สุด ซึ่งจะก่อให้เกิดอารมณ์ขันได้

3. ๕ - ๕ สำเนียง หมายถึง การใช้สำเนียงภาษาให้เหมาะสมกับเรื่องที่เล่า เช่น สำเนียงภาษาพูดถิ่นต่าง ๆ หรือชาติต่าง ๆ

4. ๕ - ๕ สำนวน หมายถึง ถ้อยคำสำนวนที่ใช้ประกอบการพูด ถ้าใช้สำนวนที่แปลกและพลิกแพลงไปจากสำนวนเดิม จะทำให้เกิดอารมณ์ขัน

5. ๕ - ๕ สาระ หมายถึง เนื้อหาสาระของเรื่องขำขันนั้นไม่ยาวและไม่หยาบโตน

นอกจากที่กล่าวแล้ว สิทธา พินิจवाद¹⁵ ได้เสนอปัจจัยที่ต้องพิจารณาในการใช้กลวิธีเล่าเรื่องจั้นดังนี้

1. ภูมิภาค เขาวน และไหวพริบของผู้นำ ผู้เล่าที่เก่งจะต้องสามารถใช้น้ำเสียงที่เหมาะสม ใช้น้ำเสียงแสดงความศักดิ์สิทธิ์ ความยิ่งใหญ่ เมื่อเล่าเรื่องขลัง ใช้น้ำเสียงประชดประชันเมื่อต้องการเยาะเย้ย เป็นต้น

2. การขึ้นต้นและการจบเรื่องจะต้องรวดเร็วไม่ยืดเยื้อทั้งเริ่มต้นและจบเรื่อง เช่น

แก้ว “ขอยืมเงินสัก 100 บาทในวันเงินเดือนออกจะจ่ายให้”

เกศ “เงินเดือนคุณออกเมื่อไหร่”

แก้ว “ฉันไม่รู้หรอก คุณน่าจะรู้เพราะคุณมีงานทำ”

3. การสร้างปมเรื่อง เรื่องจั้นมักจะมีการสร้างปมให้ฉงนฉงาย ซึ่งอาจจะเกิดจากความเชื่อ หรือฉลาดเกินไปก็ได้ เช่น

ลูก “แม่ ขอตั้งชื่อไอติม”

แม่ “เราจะไม่ตั้งแล้ว ยังจะขอตั้งชื่อไอติมอยู่อีก”

ลูก “งั้น ขอตั้งชื่อรถยนต์”

4. การพาหลงทาง หมายถึง ผู้เล่าจะปูความคิดไปทางหนึ่ง แล้ววกเรื่องไปทางหนึ่งอย่างรวดเร็ว เช่น

ลูกน้องสาวสวย “ปีนี้หนูอยากได้ 2 ชิ้น หวังหน้าจะให้หนูทำอะไรหนูจะยอมทุกอย่าง”

หัวหน้า “ทำได้ทุกอย่างแน่นอน”

ลูกน้องสาวสวย “แน่ค่ะ ทุกอย่างจริง ๆ ค่ะ หัวหน้าขา”

หัวหน้า “ถ้าฉัน คุณจงขยันและทำงานให้ดี”

จะเห็นว่า การเล่าเรื่องจั้นจะขั้นได้นั้น นอกจากเนื้อเรื่องจะจั้นแล้วผู้เล่าจะต้องมีเทคนิคในการเล่าด้วย

ข้อเสนอแนะ

ในการสร้างอารมณ์จั้นและการเล่าเรื่องจั้น

การสร้างอารมณ์จั้นและเล่าเรื่องจั้น ผู้พูดจะต้องระมัดระวัง เพราะหากใช้ไม่เหมาะสมจะเป็นผลเสียได้เหมือนกัน จึงมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้¹⁶

1. อย่าใช้อารมณ์จั้นด้วยการก้าวร้าวผู้ฟัง เช่น พูดดูถูกดูแคลน หรือพูดถึงปมด้อยของผู้ฟัง หากจะพูดถึงปมด้อยเกี่ยวกับลักษณะทางกายอย่างใดอย่างหนึ่ง ผู้พูดต้องสังเกตให้แน่ชัดว่า ผู้ฟังในกลุ่มนั้นไม่มีลักษณะดังกล่าวอยู่ด้วย

2. ไม่พูดเรื่องจั้นที่คนทั่วไปรู้กันอยู่แล้ว จะทำให้กลายเป็น “ตลกแห้ง” ไป คือ ผู้ฟังไม่เกิดอารมณ์จั้นตามที่ผู้พูดคาดหวัง

3. เรื่องจั้นที่เล่าจะต้องเหมาะสมกับเพศ วัย อาชีพ และการศึกษาของผู้ฟัง เพราะเรื่องบางเรื่องคนในวัยหนึ่งรู้สึกขำ แต่อีกวัยหนึ่งไม่รู้สึกขำแต่อย่างใด หรือบางเรื่องจั้นเพราะเข้าใจความหมายของศัพท์วิชาการผิด ผู้ฟังที่ไม่เข้าใจศัพท์วิชาการนั้นก็ไม่ว่าจั้นตรงไหน

4. เรื่องที่นำมาเล่าต้องมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องที่พูด ซึ่งเป็นการยกตัวอย่างประกอบให้เห็นแจ่มชัด ไม่ใช่จั้นนอกเรื่องที่พูด ซึ่งจะไร้ประโยชน์และเสียเวลาเปล่า

5. การสร้างอารมณ์จั้นด้วยการแสดงอาการปิติริยา หรือท่าทางแปลก ๆ ของผู้พูด เพื่อให้ผู้ฟังเห็นแล้วเกิดอารมณ์จั้นได้นั้น พึงระมัดระวังเป็นพิเศษ เพราะอาจจะกลายเป็นจ้อจวด และเสียบุคลิกภาพได้

6. ในการเล่าเรื่องจั้นไม่ควรบอกผู้ฟังก่อนว่า “ต่อไปนี้เป็นเรื่องจั้น” เพราะบางครั้งเล่าจบแล้ว อาจไม่จั้นก็ได้ เนื่องจากผู้ฟังคาดหวังอยู่ก่อนแล้วว่าจะจั้น จึงไม่พลิกความคาดหมายของผู้ฟังทำให้ไม่จั้น

7. การเล่าเรื่องจั้นต้องเล่าให้ชัดเจน ไม่พูดเร็วจนเกินไป เพื่อให้ผู้ฟัง ฟังและคิดไปนทางหนึ่ง แต่เรื่องจบไปอีกทางหนึ่งที่คิดไม่ถึง ก็จะเกิดอารมณ์จั้นได้

8. การพูดในที่ชุมชนไม่ควรนำเรื่องจั้นประเภทหยาบโลนมาเล่า แม้จะทำให้เกิดอารมณ์

ขันแต่ไม่เหมาะสม เรื่องประเภทนี้เหมาะสำหรับเล่าในกลุ่มเพื่อนฝูงใกล้ชิด ในโอกาสที่เป็นส่วนตัวมากกว่า

9 ไม่ควรแทรกเรื่องซ้ำกันมากเกินไป ในการพูดแต่ละครั้ง ผู้พูดจะต้องระลึกถึงสาระของเรื่องที่จะพูดเป็นสำคัญ ส่วนเรื่องซ้ำกันเป็นเพียงตัวประกอบ และสร้างบรรยากาศในการพูดเท่านั้น

10. เลือกใช้ประเภทของอารมณ์ขันให้เหมาะสมกับเรื่องที่พูด และเหมาะกับผู้ฟัง โดยเฉพาะอารมณ์ขันที่เกิดจากเรื่องเสียดสีประชดประชัน จะต้องระมัดระวังมาก เพราะอาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดกันได้

11. หลีกเลี่ยงการล้อเลียนบุคคล ศาสนา วัฒนธรรม หรือสถาบันต่าง ๆ หรือนำสิ่งเหล่านี้มาเป็นเรื่องซ้ำกัน เพราะนอกจากจะไม่สร้างอารมณ์ขันแล้ว ยังอาจสร้างความไม่พึงพอใจแก่ผู้ฟังได้

12. อย่าเล่าเรื่องซ้ำกันติดต่อกันหลาย ๆ เรื่อง จะทำให้ผู้ฟังเบื่อ เพราะปกติแล้วผู้ฟังจะจำในเรื่องแรก ๆ แล้วจะจำน้อยลงในเรื่องหลัง ๆ

13. ในขณะที่เล่าเรื่องซ้ำกัน ผู้เล่าไม่ควรหัวเราะเสียดใจ เพราะจะทำให้เรื่องที่เล่าไม่ติดต่อกัน ผู้ฟังมีอารมณ์ไม่ต่อเนื่อง สุดท้ายก็จะไม่เกิดอารมณ์ขัน

สรุป

อารมณ์ขันเป็นความรู้สึกที่นึกอยากหัวเราะ เกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น เกิดจากความผิดพลาด หรือความผิดพลาดที่ธรรมดา ความพึงพอใจที่ได้รับอย่างฉับพลัน การถูกล้อจากภาวะความเครียด ความแปลกประหลาดและความขัดแย้ง เป็นต้น ซึ่งนักปรัชญาได้จำแนกอารมณ์ขันไว้ 3 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีเกี่ยวกับความเหนือกว่าและการทำให้ต่ำต้อยลง ทฤษฎีความไปด้วยกันไม่ได้ ความคับข้องใจจากความผิดหวังในสิ่งที่คาดหวัง และความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ที่ไปด้วยกันไม่ได้ และทฤษฎีการผ่อนคลายความเครียด อารมณ์ขันมีประโยชน์ที่สำคัญ คือ ช่วยสร้างบรรยากาศแห่งความเป็นกันเองให้เกิดขึ้นและผ่อนคลายความเครียดได้ด้วย อารมณ์ขันเป็นเรื่องที่สร้างสมกันได้ ส่วนในการเล่าเรื่องซ้ำกันนั้น จะต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับเนื้อหาของเรื่องที่พูดเหมาะสมกับเพศวัย ศาสนาของผู้ฟัง ผู้บริหารที่มีอารมณ์ขัน ก็สามารถที่จะใช้อารมณ์ขันคลายความเครียด และแก้ปัญหาบางอย่างในการทำงานได้

¹วิทย์ คิวะศรียานนท์ “อารมณ์ขัน” *เอกลักษณ์ไทย* 2:73 - 74 กุมภาพันธ์ 2520

²S.H.Steinberg. “Humor” in *Cassell’s Encyclopedia of World Literature Vol.1*, p. 281.

³Dana F. Kellerman. “Humor” in *The New Grolier Webster International Dictionary of The English Language Vol. 1*, p.407.

⁴นงลักษณ์ แซ่มโซติ *หาสรสในวรรณกรรมร้อยกรองของไทย* หน้า 20

⁵ม.ล.ค้อย ชุมสาย *วรรณกรรมพินิจเชิงจิตวิทยา* หน้า 139

⁶แฉ่ม ประพัฒน์ทอง *รสวรรณคดีไทย* หน้า 79 - 81

⁷ด. นงลักษณ์ แซ่มโซติ *หาสรสในวรรณกรรมร้อยกรองของไทย* หน้า 24

⁸ทัศนีย์ กระต่ายอินทร์ *อารมณ์ขันในวรรณกรรมร้อยแก้วของไทย ระหว่าง พ.ศ. 2453 - 2516* หน้า 14

⁹หลวงวิจิตรวาทการ *ปาฐกถาและคำบรรยาย* หน้า 1 223

¹⁰ม.ล.ค้อย ชุมสาย *จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน* หน้า 289 - 29.

¹¹Elmer M.Blistein. “Theories of Humor” in *Encyclopedia Americans. Vol. 14. P. 562 - 564*

¹²ประสงค์ ราชณสุข *การพูดเพื่อประสิทธิผล* หน้า 115 - 116 (อ้างอิงมาจาก *Guide to Good Speech. P. 103* by Mcburney and Wrage)

¹³อารีย์ สหชาติโกสิทธิ์ *หลักวาทศิลป์* หน้า 150

¹⁴สิทธา พินิจภูวดล “ภาษาบันเทิงคดี” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชา ภาษาเพื่อการสื่อสาร* หน้า 495 - 496

¹⁵นิรัตน์ จรจิตร ไพโรจน์ พรพันธุ์อนุวงศ์ และวิจิตร ศรีสุวิธานนท์ “การสร้างอารมณ์ขัน” ใน *เอกสารประกอบการฝึกอบรมการพูดในที่ชุมชน* หน้า 1 - 5

